

Dijalog o klimatskim promenama u Srbiji - u susret konferenciji u Parizu

- Jačanje partnerstava za delovanje u borbi protiv klimatskih promena -

Lokalne inicijative

- Prezentacija aktivnosti sprovedenih uz podršku SKGO -

Beograd, hotel „Metropol“, 5. oktobar 2015.

**Koja je uloga jedinica lokalnih samouprava u
mitigaciji i adaptaciji na klimatske promene?**

Klimatske promene i lokalni nivo

Deo poglavlja 27 uključuje sledeće oblasti

- *EU Mehanizam za monitoring – Uredba 525/2013 (MMR)*
- *Sistem trgovine emisionim jedinicama EU (EU ETS) – Direktiva 2009/29/EK*
- *Kvalitet goriva – Ministarstvo rudarstva i energetike*
- *Zaštita ozonskog omotača i fluorovani gasovi*
- *Odluka o zajedničkim naporima – Odluka 406/2009/EK*
- *Emisije CO₂ iz putničkih vozila i kombija – Agencija za bezbednost saobraćaja*
- *Sakupljanje i skladištenje ugljenika – Ministarstvo rudarstva i energetike*

Klimatske promene i lokalni nivo

- EU strategija 20-20-20
- Aktivnosti na lokalnom nivou koje za posledicu imaju emisije gasova sa efektom staklene bašte imaju veze sa klimatskim promenama
- Proizvodnja toplotne energije u toplanama
- Potrošnja energije u javnim objektima i servisima
- Regulacija lokalnog tržišta energije
- Promovisanje novih obrazaca ponašanja i racionalnog gazdovanja energijom
- Sve aktivnosti na lokalnom nivou koje posredno ili neposredno utiču na smanjenje emisija mogu se svrstati u domen borbe protiv klimatskih promena
- Povelja gradonačelnika (Covenant of Mayors) inicijativa

Klimatske promene i lokalni nivo

- Nedostatak razumevanja i svesti o ulozi lokalnih zajednica u borbi protiv i prilagođavanju na klimatske promene
- Nedostatak svesti o obavezama jedinica lokalne samouprave u dostizanju ciljeva preuzetih od strane Republike Srbije
- Nedostatak kapaciteta za bavljenje pitanjima u vezi sa klimatskim promenama
- Ustaljeno mišljenje da su jedinice lokalne samouprave previše male da bi mogle da doprinesu borbi protiv klimatskih promena

Klimatske promene i lokalni nivo

- Unapređenje lokalnog održivog planiranja
- Unapređenje nivoa kvaliteta lokalnih usluga za koje su nadležne JLS
- Unapređenje uključivanja građana u lokalne poslove i proces donošenja odluka
- Međunarodna saradnja
- Smanjenje budžetskih izdataka za energiju i energente

Da bi se lokalne samouprave uspešno upustile u borbu protiv i adaptaciju na klimatske promene potrebno je da budu ispunjeni određeni preduslovi:

- *Pravi okvir*
- *Finansijski instrumenti*
- *Postojanje podataka*
- *Izgrađena svest na svim nivoima i politička podrška*
- *Lokalni kapaciteti*

PROGRAM: "PODRŠKA LOKALNIM SAMOUPRAVAMA U SRBIJI U PROCESU EVROPSKIH INTEGRACIJA"

Komponenta 2 Programa - životna sredina „Policy“ nivo

- *Analiza usklađenosti zakonodavstva sa EU pravnim tekovinama u oblasti zaštiti životne sredine*
- *Istraživanje o stanju sistema zaštite životne sredine na lokalnom nivou u Srbiji i analiza kapaciteta JLS u Srbiji za primenu zakona iz oblasti zaštite životne sredine*
- *SKGO praktična politika u oblasti zaštite životne sredine*
- *SKGO plan podizanja kapaciteta u domenu zaštite životne sredine*

Nedosledna primena zakona u domenu zaštite životne sredine na lokalnom nivou - ključni nalazi

- **Nedovršen pravni okvir u oblasti zaštite životne sredine**

Nedostaju delovi zakonskih propisa, a naročito sekundarna regulativa neophodna za punu primenu zakona na lokalnom nivou.

Nedostatak strateških smernica za posledicu ima podeljene dužnosti i nedostatak komunikacije i koordinacije između različitih institucija na nacionalnom nivou i među jedinicama lokalne samouprave.

- **Nedostatak finansijskih resursa na lokalnom nivou**

Ovo ograničenje se odnosi i na finansijska sredstva za sprovođenje programa zaštite životne sredine u lokalnim budžetima, kao i na nedostatak resursa za investicije u ekološku infrastrukturu. Istraživanje je pokazalo da ovaj problem vremenom postaje sve veći budući da se iznos raspoloživih sredstava konstantno smanjuje.

Nedosledna primena zakona u domenu zaštite životne sredine na lokalnom nivou - ključni nalazi

- **Tehnički i organizacioni nedostaci na lokalnom nivou**

Ova grupa obuhvata barijere poput: nedovoljnog broja lokalnih službenika koji rade na pitanjima zaštite životne sredine (1-3% od ukupnog broja zaposlenih u JLS); nedostatak infrastrukture za zaštitu životne sredine na lokalnom nivou; nedostatak praćenja stanja životne sredine; nepostojanje strateških dokumenata i akcionih planova na polju zaštite životne sredine; neodgovarajuća organizaciona struktura lokalnih administracija za bavljenje pitanjima zaštite životne sredine

- **Nedostatak svesti i nedovoljno učešće javnosti**

Ova prepreka podrazumeva nizak nivo svesti o značaju pitanja zaštite životne sredine kako lokalnih funkcionera tako i među opštom populacijom. Pored toga, neprepoznavanje važnosti i svrsishodnosti učešća javnosti, kao i nedostatak pravovremenog uključivanja javnosti u procese izrade strateških dokumenata i definisanja prioriteta u pogledu kapitalnih infrastrukturnih projekata u oblasti zaštite životne sredine, takođe mogu usporiti ili onemogućiti sprovođenje ovakvih projekata

Praktična politika SKGO u oblasti zaštite životne sredine

Da bi uspešno primenile tako složen deo pravnog sistema EU kao što je Poglavlje o životnoj sredini i da bi dostigle evropske standarde u oblasti zaštite životne sredine, lokalne vlasti u Srbiji će morati da unaprede svoje administrativne kapacitete i budu u stanju da mobilisu i utroše značajna finansijska sredstva. Stoga je njihova blagovremena priprema od ključnog značaja za uključivanje u procesu pridruživanja na ravnopravnim, partnerskim osnovama. U tom smislu SKGO će se u narednom periodu zalagati za:

- Kontinuirani razvoj pravnog okvira i transponovanja pravnih tekovina EU u oblasti životne sredine
- Odgovarajući prelazni periodi i planovi za implementaciju
- Prepoznavanje značaja klimatskih promena i potrebe prevencije i prilagođavanja na njih, kao i kreiranje lokalne politike i unapređenje funkcionisanja lokalnih vlasti u vanrednim situacijama
- Bolja primena zakona iz oblasti zaštite životne sredine i povećanje administrativnih kapaciteta na lokalnom nivou
- Intenzivirana međuopštinska saradnja
- Izgradnja institucionalnih i administrativnih kapaciteta JLS za apsorpciju raspoloživih eksternih fondova
- Osnaživanje učešća javnosti u pitanjima životne sredine na lokalnom nivou

Plan podizanja kapaciteta JLS u domenu zaštite životne sredine

Dokument daje presek stanja u oblasti i kapaciteta JLS za bavljenje poslovima u domenu zaštite životne sredine. Daje ciljeve u pogledu razvoja kapaciteta, način implementacije i oblasti delovanja. Sadrži 8 priloga (Akcioni plan za datu godinu; TNA formular u domenu zaštite životne sredine; Obrasci za procenu sprovedenih treninga; Baza programa obuka; Baza trenera u oblasti zaštite životne sredine; Baza modela, uputstava i drugih alata za izgradnju kapaciteta; Osnovni upitnik; Dubinski upitnik)

Na osnovu nalaza istraživanja bazira se na sledećim oblastima

- Jačanje svesti lokalne zajednice i zaposlenih u lokalnim upravama (uključujući i političare) o značaju zaštite životne sredine
- Izrada strateških dokumenata i akcionih planova za zaštitu životne sredine
- Sticanje veština za pisanje projektnih prijava i implementaciju projekata
- Uključivanje javnosti (Aarhuska konvencija)

Umesto zaključka

- JLS imaju svoje mesto u sistemu mitigacije i adaptacije na klimatske promene
- Bavljenje ovim pitanjima na lokalnom nivou može da ima višestruke koristi kako za lokal tako i na globalnom planu
- Podizanje svesti o značaju mitigacije i adaptacije na klimatske promene
- Izgradnja kapaciteta na lokalnom nivou

Miodrag Gluščević

*Šef Odeljenja za komunalna i pitanja
urbanizma i životne sredine, SKGO*

T. 011 3223446

M. 064 8703311

E. miodrag.gluscevic@skgo.org